NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

2. MJESTO
Paola Rajnović
„Malo posuđe”

Malo posuđe

U predgrađu, na rubu mahovinom obrasle šume, kasna je jesen uvijek dolazila u zelenom sivilu.

Lišće bi potamnilo prije nego što bi otpalo, krovovi su danima ostajali mokri, a mahovina se penjala po zgradama do vrha, odakle bi se dim iz dimnjaka zapetljavao u kišne oblake.

A postoje godine u kojima čovjek još zna stati i pogledati jesensko lišće što pada iz krošnji. Kasnije, tijekom godina, lišće znači samo hladnoću i umor. Tada sve dolazi s nekom sivom namjerom.

Ta se promjena ne dogodi u jednom danu, već dan za danom, kroz ista ponavljanja, dok mozak ne odluči da mu više nije stalo do sitnica.

Jer nema vremena. Nešto drugo je važnije. Drugi put.

Između niskih zgrada i šume rano se spuštao mrak. Prozori su se zatvarali, stanovi zaključavali iznutra, a u hodnicima su žuta svjetla povremeno zatreperila da bi se potom ugasila.

U jednom takvom stanu, na prvom katu, živjele su majka i kći.

Stan je bio malen. Kuhinja još manja.

U kuhinji, iznad sudopera i ispod već požutjelih bijelih ormarića, stajale su dvije svježe oprane, male bijele šalice, ukrašene floralnim uzorkom izblijedjelim od godina korištenja.

Obične šalice.

Kći je iz jedne pila kakao, a majka iz druge crnu kavu.
Tmurna kuhinjska jutra mirisala bi na tost, kavu i tek naloženu peć. Kći bi sjedila na prozorskom okviru, a majka za stolom držala šalicu objema rukama.
Neka jutra bi govorile.

NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

A neka šutjele.

Bila je to poznata, ušuškana šutnja.

Kad bi rominjala kiša, kći je znala prisloniti nos na hladno, orošeno staklo.

„Pogledaj”, rekla bi, pogledom uprtim u kapljice kiše.

Majka bi pogledala.

„Što?”

„Kako pada.”

Majka bi se nasmijala i nastavila piti kavu, dok bi zajedno gledale kišu.

Tada je još znala gledati kišu.

Primijetiti zvuk žličice koja udara o porculan.

Majke koja je tad još znala gledati kroz prozor.
Takvih se stvari čovjek sjeti tek mnogo kasnije, možda jednom, možda nikada.

Kći je odrasla, otišla u školu, zatim na fakultet, pa u drugi dio grada. Majka je ostala u istom stanu, na istom prvom katu, gdje se iza posljednjih zgrada šuma uspinjala prema brdima.

Kada bi kći dolazila vikendom, majka bi joj još neko vrijeme kuhala kavu.

Onda je jednog dana samo prestala.

„Neću, kasno mi je”, rekla bi.

Ili:
„Nemoj sad, oprala sam šalice.”

NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

Nije joj to bilo važno.

Njihov ritual.

Ili je barem tako izgledalo.

Kasnije je majka najprije počela nestajati iz vlastitih rečenica.

Nepoznata osoba to ne bi ni primijetila. Riječi su joj još bile na mjestu, glas je bio potpuno isti, no ponekad se u praznom prostoru i malenoj sekundi tišine moglo prepoznati da nešto nedostaje.

Majka nije bila nesretna.

To je kći dugo mislila.

Samo je umorna.

Majka je počela ostavljati stvari na neobičnim mjestima.

Ključeve u ladici s kuhinjskim priborom.

Naočale u hladnjaku.

Račune među stare recepte.

Povremeno bi se zaustavila usred rečenice. Tražila bi pogledom riječ. Iznutra.

„Ono... kako se kaže...”

Kći bi joj pomogla.

NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

„Majka bi nastavila govoriti kao da se ništa nije dogodilo. Kao da je riječ samo nakratko izašla iz sobe, iza zatvorenih vrata.

Jednog jutra kći je pronašla sol u hladnjaku.

„Mama, zašto je sol ovdje?”

Majka je otvorila hladnjak i pogledala.

„Ne znam.”

Zatvorila je vrata.

„Nije važno.”

To je počela govoriti sve češće.
Ništa nije bilo važno.

Nije važno kad bi zaboravila gdje je stavila ključeve.

Nije važno kad bi ostavila juhu na štednjaku dok se gotovo sva voda ne ispari.
Nije važno kad bi zaboravila koji je dan.

A onda je počela donositi šumu kući.

U početku je donosila samo cvijeće.

Jedan cvijet iz šume stavila bi u šalicu. Drugi bi osušila između stranica stare kuharice. Treći bi ostavila na prozorskoj dasci.

„Lijepo je”, rekla bi kad bi je kći pitala čemu sve to.

Kasnije su počele dolaziti grančice.

NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

Tanke, crne od kiše, s posljednjim smeđim listovima koji su se držali za njih kao da su nešto zaboravili.

Ili nešto upamtili.

Onda kamenje.

Male komade kore.
Mahovinu.

Majka bi je skupljala uz rub šume i donosila kući u starim limenkama od kave.
„Zar ćeš sve to držati u stanu?” pitala je kći.

Majka je pogledala limenku.

„Pa gdje bih?”

Kći je htjela reći: vani.

Ali nije.

Majka je to izgovorila tako prirodno i jednostavno da joj se učinilo kako je njezino pitanje zapravo bilo glupo.

Ponekad je majka govorila neobične stvari.

„Kiša danas pada prema šumi”, rekla je jednom.

Kći je pogledala kroz prozor.

„Kako misliš?” upita.

„Vidiš.”

NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

Kapi su klizile niz staklo ukoso, prema tamnim stablima.

„Tamo sve odlazi”, rekla je majka.

„Što?”

Majka je slegnula ramenima.

„Ono što više ne znamo gdje ostaviti.”

Kći se nasmijala jer nije znala što drugo.

Majka se nije nasmijala.

Nastavile su gledati kroz prozor.

S vremenom je stan počeo izgledati drukčije.

Biljke su zauzele prozore, grančice visjele iznad lukova vrata, a u kutovima prostorija skupljali su se listovi koje majka nije bacala.

Stan je mirisao na mokru zemlju, koru i hladan zrak.

Kći bi otvarala prozore, čistila prašinu i odnosila suho lišće.

Majka bi sve to sutradan ponovno donijela.

„Ne možeš stalno unositi šumu u stan”, rekla je jednom.

Majka ju je pogledala.

„Zašto ne?”

Kći nije imala odgovor.

Jer šuma je već bila ondje.

NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

Godinama.

Iza zgrade.

Iza prozora.

U mirisu njezine odjeće.

U blatu na cipelama.

U tankim zelenim mrljama koje su se pojavljivale na starim loncima.

Ponekad bi kći imala osjećaj da stan više ne gleda prema šumi.

Nego da šuma gleda u stan.

Jednog jutra pronašla je majku kako sjedi na podu kuhinje. Oko nje su bile razbacane grančice, mahovina i sitni sivi cvjetovi.

„Što radiš?”

„Ništa.”

„Pa što će ti sve ovo?”

Majka je uzela komadić mahovine među prste.

„Mahovina nema korijen kao druge biljke.”

„Ima nešto slično.”
„Nema.”

Majka ju je pogledala.

„Ona samo zna gdje joj je dobro.”

NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

Kći je sjela kraj nje.

„A gdje je tebi dobro?”

Majka se sjetno nasmiješila.

Dugo je šutjela.

Onda je odgovorila:

„Ovdje.”

Pogledala je oko sebe, po stanu koji je sve manje nalikovao stanu, po zelenom koje se penjalo uz prozore, po cvijeću u starim šalicama.

„Ovdje je sve još uvijek na svom mjestu”, rekla je.

Kći je pogledala majčine bijele šalice.

Jedna je stajala među grančicama.

Druga je bila puna zemlje.

Na njezinu rubu izrastao je sićušan list.

I prvi put joj nije palo na pamet da to počisti.

Tek je tad počela primjećivati da joj majka ponekad govori kao da vrijeme nije ravna crta.

„Sjećaš li se kad sam bila mala?” upitala ju je jednog dana.
Majka je kimnula.

„Jesam li pila kakao iz ove šalice?”

Majka je pogledala šalicu.

NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

„Ne, ti si uvijek pila iz druge”, rekla je majka.

„Ne. Ja sam pila iz ove.”

Majka se nasmiješila.

„Onda si je možda zamijenila.”

Kći ju je htjela ispraviti.

Umjesto toga samo je rekla:

„Možda.”

Kći je tek sad shvatila da radi isto.

Počela je jesti stojeći.

Kavu je pila hladnu jer nije imala vremena čekati da je popije dok je još topla.

Kad bi ugledala nešto lijepo, pogledala bi samo na trenutak duže nego što je potrebno.

Nije važno, mislila bi.

Kasnije.

Imam vremena.

Nije važno što pada kiša.

Nije važno što sam umorna.

Nije važno što mi netko nedostaje.

Uvijek je postojalo nešto što je trebalo prvo napraviti.

NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

Nešto hitnije.

Nešto odraslije.

Nešto zbog čega je život mogao pričekati.

Jednog kasnog studenog došla je majci.

Ispod njihovog prozora ljudi su već počeli ukrašavati veliki bor.

Netko je razapeo svjetla između dvije zgrade. Djeca su trčala po mokrom pločniku, odrasli su nosili papirnate čaše i vrećice, a iz jednog od otvorenih prozora dopirao je jazz.

Jedna je djevojčica stala pred ukrašeni bor i počela plesati.

Nije bilo razloga.

Glazba je bila predaleko da bi je itko drugi čuo.

Kći ju je gledala kroz prozor.

Sve je izgledalo pomalo tužno.

I baš zato lijepo.

Kao da svi ondje znaju da će se svjetla jednom ugasiti, da će bor biti spremljen, da će djeca narasti, da će ljudi otići svojim kućama.
A ipak plešu.

U kuhinji su stajale dvije male šalice s floralnim uzorkom.

Kći je uzela jednu.

„Još ih imaš.”

NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

Majka je pogledala.

„Koga?”

„Šalice.”
Majka se kratko nasmiješila.

Kći je skuhala čaj.

Sjele su jedna nasuprot drugoj.

Vani se predgrađe polako punilo svjetlima. Kiša je sitno padala po krovovima, ljudi su prolazili ispod kišobrana, netko je nosio dijete na ramenima, netko se smijao, netko žurio kući.

Majka je gledala kroz prozor.

„Lijepo je”, rekla je.

Kći je pomislila da možda govori o svjetlima.

Možda o kiši.

Možda o ljudima.

Možda ni o čemu određenom.

„Da”, rekla je.

I ostala je sjediti.

Nije provjerila mobitel.

Nije gledala na sat.

Samo je držala malu šalicu među dlanovima.

NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

Bila je topla.

Majčine su ruke drhtale pa ih je kći na trenutak prekrila svojima.

Nisu razgovarale.

Nije bilo potrebno.

Vani su se ljudi i dalje smijali pod svjetlima.

Kiša je padala.

Šuma iza zgrade bila je tamna, zelena i mokra.

Život je nastavljao sa svojim malim, nespretnim poslovima.

Kći je pogledala majku.

Neke stvari čovjek ne može zadržati.

Ni vrijeme.

Ni ljude.

Ni ono što su nekad bili.

Ali možda ih ne mora ni zadržati.

Možda je dovoljno sjediti kraj njih dok još traju.

I osjećati ih.

Čaj se polako hladio.

Kći je pogledala svoju šalicu.

NATJEČAJ ZA KRATKU PRIČU „TIPKA“

KNJIŽNICA ZA MLADE IVANA BANJAVČIĆA 8 KARLOVAC

Na njezinu rubu, gotovo neprimjetno, bila je mala zelena mrlja.

Mahovina.

Nije je obrisala.